

S. I. GOPNER

V. I. LENIN PARIISISSA

Odessassa ja Jekaterinoslavissa loppukesällä 1910 sattuneiden ankarien „palojen” jälkeen ja tehtyäni turhaan lukemattomia yrityksiä jatkaa maanalaista puoluetyötä kotimaassa minun oli matkustettava Venäjältä. Vedettyäni nenästä poliisia sain ulkomaanpassin ja syyskuussa saavuin Pariisiin.

En ehtinyt vielä nauttia kyllikseni siitä tunteesta, että olen vapautunut poliisin pihdeistä ja päässyt tsaarin ohranan „kaikkinäkevän silmän” valvonnasta, kun minua alkoi jo vaivata hämmennyksen tunne. Mieleeni muistuiivat jo Venäjällä kuulemani kertomukset emigranttielämän vaikeuksista. Huolettti kysymys: kuka täällä tarvitsee minua, mitä rupean tekemään, onnistunko saamaan työtä?

Pariisi oli siihen aikaan, vuosien 1905—1907 vallankumouksen tappion jälkeen, eräs Venäjän poliittisten emigranttien suurimpia keskuksia. Sinne tuli paljon vallankumouksellisia, jotka pakenivat kotimaastaan välttyäkseen oikeusvainoilta, karkasivat vankiloista, tsaarivallan pakkotyövankeudesta ja karkotuspaikoilta. Suurin osa emigrantteja eli vallan tukalissa oloissa.

Vladimir Iljitš Lenin asui niinä vuosina Pariisissa. Toivoin kovin tapaavani hänet, mutta minusta tuntui, ettei käyntini olisi mitenkään mielenkiintoista Leninille, etten voisi kertoa hänelle mitään uutta.

Nämä epäilyni karkotti eräs toveri, jonka tapasin kadulla seuraavana päivänä tuloni jälkeen. Kuultuaan epäilyistäni hän suutahti: „Kuinka ette käsitä, Nataša¹, että Iljitš käy ahneesti kuin nälkäinen jokaisen vasta Venäjältä saapuneen henkilön kimppuun”. Ja todellakin myöhemmin tulin vakuuttuneeksi, että Venäjältä saapuvien henkilöiden tapaaminen oli Leninille eräs tietojen lähde, josta hän ammensi tuoreita uutisia tilanteesta

---

¹ „Nataša” — peitenimeni puolueessa.— S. G.

kotimaassa. Kaukana kotimaastaan Lenin johti aatteellisesti ja poliittisesti meidän maanalaista puoluettamme Venäjällä, hän luki tavattoman paljon venäläisiä lehtiä ja aikakausjulkaisuja, hän piti yllä vilkasta kirjeenvaihtoa puoluetovereitten kanssa.

Samalta toverilta, jonka tapasin kadulla, sain tietooni Pariisin bolševikkiryhmän seuraavan istuntopaikan osoitteen sekä istunnon päivämäärän ja kokoontumisajan. Tässä istunnossa, joka pidettiin erään kahvilan yläkerran pienessä huoneessa, huomasin heti Leninin. Hän istui nurkassa, šakkilaudan ylle kumartuneena. Tunsin hänet, mutta en valokuvien mukaan, sillä Leninin valokuvia ei silloin konspiraatiosyistä levitetty missään. Tunsin hänet, sillä sitä ennen olin nähnyt Leniniä, kun hän puhui Suomessa 1907. Ja kuka oli kerrankin nähnyt Iljitšin, hän ei voinut olla tuntematta Iljitšiä tavatessaan hänet uudelleen. Meidän jokaisen järki, sydän ja huomio oli kiintynyt jakamattomasti nerokkaaseen opettajaamme ja johtajaamme, ja muistiimme on jäänyt iäksi kaikki se, mikä hänessä oli ainutlaatuista, toistumatonta.

Istunnossa käsiteltiin verrattain pieniä juoksevia asioita. Lenin otti puheenvuoron, hän puhui korkeintaan viidestä kahdeksaan minuuttiin. Siitä on kulunut jo yli 45 vuotta, enkä valitettavasti muista enää sitä Iljitšin puhetta. Mutta en voi koskaan unohtaa, kuinka perinpohjin se muutti mielentilani. Väsymyksen ja lamaannuksen tunne katosi tyyten. Tuntui kuin olisin parantunut raskaasta taudista.

Istunnon lopulla Nadežda Konstantinovna Krupskaja tuli luokseni. Hän sanoi ystävällisellä mutta moittivalla äänensävyllä: „Tekö se olettekin se Nataša, joka ei halua tulla käymään meillä! Ja Iljitš kun käski minun tuoda teidät ehdottomasti. Tulkaa meille huomenna, kello kahdeksan illalla”.

Määräaikana menin taloon № 4 Marie Rosen kadulla. Muistan, miten hermostuin, kun en tiennyt, mitä uutta voisin kertoa Leninille puolueen elämästä.

Minut vietiin suoraan „vierashuoneeseen”, ts. pieneen keittiöön, jossa seinän vieressä kaasuhellan vastapäätä oli vaha-kankaalla peitetty pieni pitkulainen pöytä. Tämä „vierashuone” oli samalla myös „ruokailuhuoneena”. Minut istutettiin juomaan iltateetä ja syömään vaatimatonta illallista, pöytään istuivat myös he itse — Vladimir Iljitš, Nadežda Konstantinovna ja hänen äitivanhuksensa.

En vieläkään tiennyt, mistä oikeastaan aloittaisin kertomukseni. Mutta heti Vladimir Iljitšin katkaistua äänettömyyden, hänen tehtyään ensimmäiset kysymyksensä, kaikki se, mitä olin saanut viime kuukausien aikana kotimaassa kokea, nousi äkkiä silmiäni eteen uudessa valossa. Tunsin itsekini uudeltaista mielenkiintoa kaikkeen siihen, mitä kerroin Leninille, ja aloin tajuta

olevani hyödyksi. Tämä muutos aiheutui siitä jännittyneestä huomiosta, millä Vladimir Iljitš minua kuunteli. Harvoilla ja varovaisilla kysymyksillään, minun silti niitä lainkaan huomaamatta, Lenin johti kertomustani antamatta minun sotkeutua. Innostuin yhä enemmän ja kerroin vuosien 1909 ja 1910 tapahtumista Odessassa, Nikolajevissa ja Jekaterinoslavissa: miten yritimme julkaista Odessassa puolueen äänenkannattajaa, poliisin hyökkäyksestä kirjapainoon, ja miten Jekaterinoslavissa oli tehty samanlainen yritys, kerroin maanalaisten kerhojen toiminnasta, salaisten ohranan kätyrien tunkeutumisesta kerhoihin, vangitsemisista sekä tulevasta oikeusjutusta Odessan bolševikkikomiteaa vastaan.

Sinä iltana sain ensi kerran tuntea, miten suurella voimalla Lenin vaikutti ihmisiin. Monet Vladimir Iljitšin aikalaisista korostavat muistelmissaan sitä, miten hän osasi kuunnella ihmisiä. Pelkästään vaihteliaalla huomiollaan ja harvoilla kysymyksillään Lenin innosti ja rohkaisi puhekuppaniaan. Tämä Leninin piirre tuli erääksi bolševikkien parhaimmista perinteistä. Tarkkaavaisen kuuntelemisen taito ei ole pelkästään keino perehtyä paremmin johonkin kysymykseen, vaan se on paras keino perehtyä ihmisiin, paras tapa kasvattaa heitä, se edistää heidän moraalisena ja poliittisena tietotasonsa nostamista ja samalla se auttaa käyttämään heitä puolueutyössä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Keskustelun lopussa olin jo varma siitä, että olen täällä maanpakolaisuudessakin tarpeen puolueelle. Erikoisesti minua rohkaisi Vladimir Iljitšin tekemä ehdotus, että tekisin kertomukseni lyhyen kirjoituksen muotoon puolueen Pää-äänenkannattajaa — „Sotsial-Demokrat” lehteä varten, jota julkaistiin Pariisissa ja lähetettiin salaa Venäjälle. Tein tämän kirjoituksen, ja se julkaistiin „Rabotšaja Gazetan” ensimmäisessä numerossa.

Tämän tapaamisen aikana tulin havainnollisesti näkemään sen tiukan järjestyksen, jota Lenin noudatti kaikessa ja kaikkialla. Heti tulijaisiksi kysyin Leniniltä, miten paljon aikaa hän voi käyttää keskusteluun kanssani. Vladimir Iljitš vastasi, että „aikaa riittää, ja koska me keskustelun lomassa juomme samalla teetä, niin meillä on käytössämme tunti, ehkä puolisen toista”. Kun sitten innostuin kertomaan ja unohdin seurata aikaa, Lenin katsoi äkkiä kelloa: aika oli nähtävästi kulunut pitkälle. Joudutin kertomustani. Kuunneltuaan minua loppuun saakka Lenin otti nopeasti pöydältä keskeneräisen teelasinsa, kehotti toistamiseen kirjoittamaan lehteen, hyvästeli ystävällisesti ja meni työhuoneeseensa. Tämä huone, jota joku on muistelmissaan nimittänyt „työhuoneeksi”, muistutti kaikkein vähimmin mitään työhuonetta. Seinillä maalaamattomat kirjahyllyt kirjoineen, keskellä huonetta samoin maalaamaton, vain paperilla peitetty pitkulainen

pöytä täpösen täynnä sanomalehtiä, pari kolme vanhaa halpahintaisinta tuolia — siinä koko „työhuone” sisustuksineen.

Vasta monien vuosien kuluttua, kun oli julkaistu V. I. Leninin kootut teokset, saimme todella nähdä, miten jättiläismäisen teoreettisen, poliittisen ja organisoivan työn Lenin oli niinä vuosina suorittanut. Mutta jo silloin Pariisissa me kaikki tiesimme, että Leninin aika on hyvin kallista, ettei häneltä saanut hukata turhaan minuuttiakaan.

Ja kuitenkin Vladimir Iljitš löysi aikaa, kun oli autettava toveria hädässä. Kerran tullessani myöhään illalla kotiin huomasi kirjelapun. Siinä minulle ilmoitettiin, että edellisenä iltana oli Leninin luona ollut puhetta sairaan toveri Kurnatovskin raskaasta tilasta ja että hänet on päätetty siirtää toiseen sairaalaan. Minua pyydettiin käymään Leninin nimessä erään tuttavani, kuuluisan ranskalaisen kirurgin luona ja pyytämään häntä järjestämään tuon siirron. Kirjelappu päättyi sanoihin, että Lenin pyytää minua ilmoittamaan hänelle, milloin voin siellä käydä, sekä käyntini tuloksista. Sovittuani puhelimitse kirurgin kanssa tiedotin Vladimir Iljitšille, että tapaaminen on määrätty huomiseksi, kello 12 päivällä. Samana iltana minulle tuotiin toinen kirjelappu, josta sain tietää, että Lenin haluaa lähteä kanssani ja tulee luokseni kello yhdeksitoista aamupäivällä.

Kun tiesin, miten täsmällinen Vladimir Iljitš oli, aloin luvattulla hetkellä odotella ovikellon soittoa. Äkkiä kuulin askeleita portailta ja riensin avaamaan ovea. Siellä olikin Lenin nopeasti nousemassa kuudenteen kerrokseen harppoen pari askelmaa kerrallaan ja hyräillen jotain säveltä. Hänellä oli silloin ikää 40 vuotta, hän oli elämäniloinen, uhkui voimaa ja innostusta.

Muistissani on säilynyt vielä toinenkin yksityiskohta tästä tapaamisestamme. Nähtyään huoneeni seinällä kuvakortin, kopion eräästä „peredviznikkien” taulusta, hän katseli sitä tarkkaavasti ja sanoi aivan hiljaa: „Miten hyvin noissa peredviznikkien tauluissa kuvataankaan venäläistä elämää...” Juuri näiden Leninin sanojen vuoksi olen säilyttänyt arkistossani tuota kuvakorttia. Se on kopio taiteilija Bogdanovin tunnetusta taulusta „Taistelutoverit”.

Vaihdettuamme muutaman sanan siitä, mitä tulisimme puhumaan kirurgille, ajoimme metrossa Pariisiin toiseen päähän. Matka sinne ja takaisin, sekä käynti kirurgin luona, vei parisen tuntia. Ja mitä kaksi tuntia merkitsi Leninille, sen ymmärtävät vain ne, jotka saattoivat läheltä seurata hänen työtään.

Herkkä, huomaavainen ja ankara tovereita kohtaan Lenin oli samalla kovin ankara ja vaativainen itseään kohtaan. Leninin mieskohtainen esimerkki, hänen vaativaisuutensa ja suuri vaikutusvaltansa varjelivat bolševistisiä kaadereita ulkomailla emigranttielämän turmiolliselta vaikutukselta. Suurin osa

tovereistamme kesti miehuullisesti pakollisen työttömyytensä ja aineellisesti äärimmäisen tukalan elämän vaikeudet. Bolševikki-järjestömme jäsenet täyttivät innolla erilaisia puoluetehtäviä, suorittaen niiden ohella myös kaikkein pienimpiä, teknillisiä askarteluja. Hankkiaksemme varoja puoluelehden julkaisemista varten me järjestimme iltamia, joskus näytäntöjä. Lenin ei käynyt iltamissa, mutta kannatti niitä, sillä niiden kautta saatiin varoja puolueen tarpeisiin. Tällöin hän keskustellessaan meidän, järjestäjien, kanssa korosti aina sitä, että me olemme täydellisesti vastuussa siitä, että huvittelut noissa iltamissa olisivat kulttuurista laatua ja ettei niissä sallittaisi mitään sellaista, mikä voisi alentaa arvoamme puolueen jäsenenä. Ja kun me kerran esitimme Gorkin näytelmän „Tyhmyrit”, niin Vladimir Iljitškin tuli katsomaan esitystä.

Muistan, kuinka tultuani kadulta „lämpiöön” olin iloisesti hämmästyneenä nähdessäni katsojain joukossa Leninin käysken-televän käsikynkässä vanhan puoluetoverimme D. Kotljarenkon kanssa. Tervehdittyään minua Vladimir Iljitš toi ilmi ilonsa ja hyväksyvän myötätuntonsa sen johdosta, että me esitämme Gorkin näytelmää. Hän sanoi, että pitää edelleenkin kulkea tätä tietä, jossa yhtyvät kulttuuriharrastukset sekä varojen hankinta puoluetta varten, vaikka hän olikin tietoinen siitä, minkälaisia vaikeuksia jouduimme voittamaan esittääksemme tämän näytelmän.

Bolševikkiemigrantit eivät halunneet rasittaa emigranttikas-saa (joka muuten oli usein tyhjä) ja hakivat uutterasti ansiotyötä, ottivat ja tekivät kursailematta minkälaista ansiotyötä tahansa: olivat opettajina, tekivät käännöksiä, ottivat konekirjoi-tustöitä, ansaitsivat huonekalujen kantajina ja autojen puhdis-tajina. Vieläpä sellaisetkin toverit, joilla oli hyvä ammatti, kärsivät ankaraa puutetta. Esimerkiksi kahden, kotimaamme hyvin tunnetun lääkäri-toverimme perheet elivät äärimmäisen kurjasti. Puhe on nykyään edesmenneistä vanhoista bolševikeista N. A. Semaškosta ja M. F. Vladimirsista. Viimeksimainittu ansaitsi yhteen aikaan leipänsä kuljettamalla maitoa joka päivä kello viideltä aamulla (Ranskassa ei tunnustettu venäläisiä lääkäripapereita). Ammattitaitoisia työläisbolševikkeja varten löytyi työtä, mutta heitä haittasi useinkin se, etteivät he taita-neet ranskan kieltä.

Leninin läsnäololla Pariisissa ja tovereiden yhteyksillä häneen oli äärettömän suuri merkitys vallankumouksellisen bolševistisen optimismin säilyttämiseksi niissä vaikeissa oloissa. Juuri siitä syystä me otimmekin kesällä 1912 niin alakuloisina vastaan tiedon, kun kuulimme Leninin lähtevän Pariisista, vaikka olimmekin iloisia tietäessämme Leninin muuttavan lähem-mäksi Venäjän rajaa.

Bolševikkien joukolla oli ominaista terve moraalinen ja poliittinen mieliala, millä se erosi jyrkästi muista Pariisin emigranttiryhmistä. Eräs eserräpuolueen huomatuista jäsenistä sanoi kerran minulle: „Millä te bolševikit oikein eroatte kaikista muista? Aina kun tapaatte teitä, niin tunnet heti, että teillä on sisimmässänne jotain erikoista, teillä on jokin erikoinen yhteenkuuluvaisuus ja oma erikoinen maailmanne”.

Niin, meillä oli oma erikoinen maailmamme, se oli bolševikki-puolueen maailma. Me valmistauduimme uuteen vallankumoukseen. Juuri niinä vuosina bolševikit järjestyivät Leninin johdolla erikoiseksi puolueeksi, uuden tyyppin puolueeksi, joka eroaa tavallisista sosialidemokraattisista puolueista, joka on vapaa opportunistisista aineksista, joka kykenee johtamaan proletariaattia taisteluun vallasta. Vaikka maanalaisen vallankumoustoiminnan olot olivatkin mitä vaikeimmat, niin puolue oli Venäjällä jo se suurenmoinen voima, mille kuului tulevaisuus. Bolševikkien „erikoinen maailma” oli puolueemme yhtämittaista taistelua päivästä päivään uuden vallankumouksen puolesta. Varma usko sen kiertämättömyydestä ja sen lähenemisestä erottikin bolševikit kaikista muista emigranttiryhmistä.

* * *

Leninin syvä vallankumouksellinen optimismi ja hänen horjumaton uskonsa Venäjän uuden vallankumouksen lähenemiseen tekivät minuun vastustamattoman vaikutuksen jo ensimmäisen keskustelumme aikana, jolloin ei vielä ollut näkyvissä uuden vallankumousnousun merkkejä. Keskustellessamme esitin tosiasioiden, jotka puhuivat vastavallankumouksen yltymisestä sekä poliisiterrorin voimistumisesta. Lenin ei nähnyt näissä toisasioissa taantumuksen voimaa, vaan sen heikkouden ja pelon, työläisten ja meidän maanalaisen puolueemme aktiivisuuden kasvun. Sitä osoittivat pari kolme Leninin lyhyttä repliikkiä, joissa heijastui hänen syvä varmuutensa siitä, että taantumuksen voitto on horjuvainen ja lyhytaikainen.

Jonkin ajan kuluttua tämän tapaamisen jälkeen kutsuttiin kiireesti koolle Pariisin bolševikkien puoluejärjestö käsittelemään Leninin selostusta „Rabotšaja Gazetasta”, jonka ensimmäinen numero ilmestyi paria viikkoa myöhemmin.

Selostuksessaan Lenin luonnehti yleistä tilannetta määritellen työväenliikkeen ja sosialidemokraattisen puolueen potevan raskasta kriisiä. Hän varoitti käsittämästä puoluekriisin syistä sillä pikkuporvarillisella tavalla, jota menševikit sekä muut bolševismille vihամieliset ainekset levittivät, ja kehottivat perehtymään puolueen sisäisen taistelun syvempiin luokkasyihin. Lenin katsoi ankaraa todellisuutta pelottomana suoraan silmiin. Hän kuvasi

puoluejärjestöjen hajoamista, korosti aatteellista horjuntaa ilmeväen myös bolševikkien keskuudessa eikä vain bolševistisen leirin ulkopuolella, hän tunnusti myös sen, että vieläpä osa eturivin työläisiäkkin on tietynlaisen apatian ja alakuloisuuden vallassa.

Ja samalla Leninin selostus henki läpeensä syvää vallankumouksellista optimismia, joka oli yhtynyt realismiin politiikassa. Koko selostuksen läpi kulki punaisena lankana kaksi ajatusta: 1) ainoa ulospääsy maan ja työtätekevien joukkojen vaikeasta tilanteesta on löydettävissä vain vallankumouksen tietä eikä „perustuslain” tietä, jota menševikit ja yleensä kaikenkarvaiset opportunistit saarnaavat; 2) uutena ilmiönä on se, että työväenluokka on alkanut nostaa keskuudestaan lahjakkaita johtajia, jotka ottavat käsiinsä puolueen yhtenäisyyden palauttamisen. Lenin oli sitä mieltä, että puoluekriisi on voitettavissa liittämällä yhteen kaikki ne ainekset, jotka kannattavat leppymätöntä taistelua kahdella rintamalla — likvidaattoreja vastaan (oikealta) ja otzovisteja vastaan (vasemmalta). Hän lausui julki tyytyväisyytensä sen johdosta, että oli alkanut bolševikkien läheneminen Plehanoviin ja hänen kannattajiinsa, jotka siihen aikaan pitivät niinikään tärkeimpänä tehtävänäään taistelua likvidaattoreja ja otzovisteja vastaan.

Kokous muodostui hyvin myrskyiseksi. Kaksi sovittelijaa rupesi huutamaan, että uuden lehden järjestäminen bolševikkien ja plehanovilaisten taholta ilman menševikkien — likvidaattorien ja otzovistien osanottoa on omiaan vain voimistamaan hajaantumista. He vastustivat myöskin välien rikkomista Trotskiin, kun bolševikkien edustaja erosi trotskilaisen lehden toimituksesta.

Vladimir Iljitš otti toisen kerran puheenvuoron ja tuomitsi jyrkästi vielä kerran periaatteettoman yhteenliittymisen nimittäen sitä „sovittelijain puuroksi”. Hän sanoi, että työläiset ymmärtävät meitä; nykyään meitä on vähän, mutta lukumme kasvaa suureksi, jos puolustamme loppuun asti johdonmukaista marxilaista vallankumouksellista kantaamme.

Kokous asettui Leninin kannalle.

Esimerkkinä Vladimir Iljitšin korkeasta periaatteellisuudesta ja hienosta toveruuden tunnosta tahdon kertoa eräästä Leninin kirjeestä Pariisin bolševikkien puolueyhtymän jäsenille, jota kirjettä ei valitettavasti ole vielä tähän mennessä löydetty.

Kaudella, jolloin tapasin Leniniä Pariisissa, ero menševikkien ja bolševikkien kesken oli jo niin täydellinen, että me, bolševikit, lakkasimme käymästä yhteisissä kokouksissa menševikkien kanssa. Ja samaan aikaan Keskuskomitean Ulkomaanbyroossa olevien edustajiemme oli käytävä menševikkien edustajain kanssa neuvotteluja puolueen varojen ja muun omaisuuden jaottelusta.

Jo miltei aikaansaatu sopimus oli vähällä raueta sen takia, että menševikit asettivat äkkiä sopimuksen ehdoksi sen, että bolševikit lupaisivat osallistua uuteen yleiseen väittelyyn tilanteesta puolueessa. He vaativat erikoisesti Leninin henkilökohtaista osallistumista väittelyyn. Haluten jouduttaa sopimuksen aikaansaamista bolševikkien edustajat antoivat varomattomuudessa sellaisen lupauksen sopimatta asiasta Leninin kanssa.

Kysymys asetettiin käsiteltäväksi Pariisin bolševikkiryhmän kiireesti koollekutsumassa kokouksessa. Lenin vastusti jyrkästi kaikenlaista uutta väittelyä maanpaossa menševikkien kanssa ja julisti kategorisesti kieltäytyvänsä esiintymästä sellaisessa kokouksessa perustellen kantaansa sillä, että koko homma oli hyödytön ja vieläpä vahingollinen.

Kun väittelyn kannattajat olivat esiintyneet, Lenin sanoi vielä kerran kieltäytyvänsä osallistumasta sellaiseen väittelyyn ja pian sen jälkeen poistui.

Hänen poistumisensa aiheutti läsnäolleissa suurta hämminkiä. Emme tieneet, mitä tehdä. Osa läsnäolleista poistui. Jääneet päättivät lähettää Leninin luo asuntoon kaksi toveria selvittämään kysymystä.

Saatuaan N. K. Krupskajalta tietää, ettei Lenin ollut vielä palannut, toverit hieman huolestuivat, mutta hoksattuaan, että Leninillä oli tapana harkita muodostunutta tilannetta kävellessä kauan yksinään, he jäivät odottamaan häntä Marie Rosen kadulle, jolla hän asui. Vähän ajan kuluttua he näkivätkin Leninin kiiruhtavan asunnolleen. Hän oli kiihtynyt. Vaikka olikin jo myöhä, Vladimir Iljitš ilostui odottamattomasta tapaamisesta tovereiden kanssa ja vei heidät asuntoonsa, jossa ryhdyttiin käsittelemään muodostunutta tilannetta. Leninin toistamiseen esittämät perustelut häivyttivät tovereilta kaikkinaiset epäilyt.

Mutta Lenin ei pitänyt kysymystä loppuun asti käsiteltynä. Hän halusi hävittää olemattomiin pienimmätkin jäljet tuosta eripuraisuudesta hänen ja pariisilaisen ryhmän huomattavan osan välillä. Tässä tarkoituksessa Lenin kirjoitti ryhmän jäsenille kirjeen selittäen siinä yksityiskohtaisesti kantaansa.

Siinä tuli täysin ilmi Leninin suhde kollektiiviin ja puolue-
tovereihin. Vaikka Pariisin ryhmään kuului Venäjän ensimmäisen vallankumouksen osanottajia, joiden aktiivisuus oli vallankumouksessa ollut erilainen, oli tämä ryhmä silti paikallisten bolševikkien järjestö. Lenin ei katsonut mahdolliseksi jättää huomioon ottamatta edes tämän järjestön osankaan mielipidettä. Lenin laati luettelon niistä tovereista, joille hänen mielestään kirje oli annettava luettavaksi.

Luin tuon kirjeen pariin kolmeen kertaan ja sen sisältö painui mieleeni koko elämäni ajaksi miltei sanasta sanaan.

Kirje alkoi siitä, että kaikkinaista kurin rikkomista Lenin pitää mitä raskaimpana puoluerikoksena eikä edes ajattele enemmistön tahdon täyttämättä jättämistä. Ja kuitenkin hänen on pakko pysyä kannassaan, sillä hän on enemmän kuin koskaan ennen varma kantansa oikeellisuudesta. Lenin kuvasi kirikkaasti emigranttien turhanpäiväisiä väittelyjä erotukseksi väittelyistä, joita käytiin työläisten keskuudessa Venäjällä. Siellä, varsinkin tehtaissa ja tuotantolaitoksissa, tupakkahuoneissa ja muissa hiljaisissa sopukoissa bolševikkien ja menševikkien välisiä väittelyjä kuuntelevat monet puolueettomat työläiset. Väittelyt auttavat heitä kasvamaan poliittisesti, auttavat heitä tulemaan vallankumouksellisiksi ja valitsemaan kantansa. Maanpaossa kokouksiin tulee tavallisesti eri leirien väkeä, joka tietää ulkoa kaikki väittelyt ja on aikoja sitten valinnut kantansa. Niissä ei saada ketään muuttamaan kantaansa. Periaatteellista väittelyä me sen sijaan käymme puoluelehdistössä. Vladimir Iljitš osoitti, että me emme saa hukata voimiamme turhanpäiväiseen lörpötteilyyn. On säästettävä tarmoa, kartutettava tietoja, tutkittava menneisyyden opetuksia, valmistauduttava uuteen vallankumoukselliseen nousuun. Vallankumous tulee ja vaatii meiltä taitoa taistella paremmin, välttämällä entisiä virheitä.

Tällä Leninin kirjeellä oli tavaton elähdyttävä voima! Kysymys, jonka eripuraisuus oli syntynyt, ei enää kaivanut käsittelyä. Kaikki me ymmärsimme entistä syvällisemmin sen, että Lenin oli eittämättä oikeassa, ja näimme todellisen elämän uudessa valossa sekä oman paikkamme siinä. Tuon kirjeen vaikutuksesta me tulimme kaikki aivan kuin juhlatuulelle.

Jo joulukuussa 1910 Lenin kirjoitti, pitäen silmällä kesäajan lakkoja sekä Tolstoin kuoleman yhteydessä pidettyjä mielenosoituksia: „Venäjän kansa herää uuteen taisteluun, se kulkee uutta vallankumousta kohti”¹.

Vuoden 1905 vallankumouksen ensi päivistä alkaen ja varsinkin sen kärsittyä tappion Lenin tutki syvällisesti vallankumouksen kokemusta, yleisti sen antamia opetuksia ja teki yhteenvetonsa tärkeimmistä kysymyksistä yleisissä selostuksissa, joita pitämässä hän kierteli Ranskan ja Sveitsin suurimmissa keskuksissa. Nämä paikallisten bolševikkijärjestöjen toimeenpanemat selostustilaisuudet vetivät puoleensa lukuisasti kuulijoita kaikkien maanpaossa olevien vallankumouksellisten ja oppositiopuolueiden keskuudessa.

Väittäen niitä vähäuskoisia vastaan, jotka olivat haudanneet kaiken toivonsa uuteen vallankumoukseen nähden, Lenin ei todistellut vakuuttavasti ainoastaan sitä, että uusi vallankumous on ehdottomasti tuleva, vaan myös sitä, että se on jo lähellä.

¹ V. I. Lenin, Teokset, 16. osa, 4. ven. painos, s. 327.—Toim.

Yhtään niistä kysymyksistä, joita työläiset ja talonpojat olivat asettaneet ensimmäisen vallankumouksen aikana, ei oltu ratkaistu: ei kysymystä maasta, kysymystä 8-tunnin työpäivästä eikä kysymystä demokraattisesta tasavallasta. Näin ollen ensimmäisen vallankumouksen aiheuttaneet syvälliset syyt olivat olemassa, ne olivat yhä vaikuttamassa eivätkä voineet olla johtamatta uuteen vallankumoukseen. Siihen oli valmistauduttava. Tämän yhteydessä on mainittava, ettei Lenin pitänyt toista vallankumousta pelkästään ensimmäisen vallankumouksen toistona, vaan sen jatkuvana edelleen kehittämisenä uusissa, kovasti muuttuneissa oloissa.

Niinä vuosina Lenin otti aktiivisesti osaa kansainväliseen työväenliikkeeseen. Hän ei perehtynyt ainoastaan Venäjän, vaan koko maailman tilanteeseen. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen saama kansainvälinen vallankumouksellinen vastakaiku, ja erikoisesti vallankumoukset Turkissa, Persiassa ja Kiinassa vetivät Leninin tarkkaavaista huomiota puoleensa ja olivat pohjana hänen nerokkaille johtopäätöksilleen uuden, vallankumouksellisen kauden alkamisesta. Se heijastui kirikkaasti muun muassa hänen puheessaan, jonka hän piti Paul ja Laura Lafargue'n hautajaisissa.

Leninin teoksista ja N. K. Krupskajan muistelmista me tiedämme, kuinka syvästi Lenin kunnioitti Lafargue'ta. Tämä kunnioitus erottautui sitä selvemmin, kun otetaan taustaksi Leninin kriittillinen suhtautuminen ranskalaisten sosialistien johtajiin. Vaikka sotaa edeltäneellä kaudella oli vielä vaikea nähdä etukäteen Ranskan sosialistisen puolueen johtajain yleistä siirtymistä sosiaališovinismien kannalle ja vaikka Lenin ei ollut vielä leimannut heitä pettureiksi, kuten hän teki ensimmäisen maailmansodan alettua, niin silloin jo pisti silmään se vieraantuneisuus, mikä oli Leninin ja näiden johtajien välillä.

Kerran, Leninin selostuksen jälkeen maanpakolaisten kirjaston huoneistossa (Gobelins'in valtakadulla) pidetyssä kokouksessa kysyin Leniniltä, tapaako hän Ranskan sosialistisen puolueen johtajia. Lenin sanoi: „En. Meillä ei ole yhteistä kieltä heidän kanssaan”. Kysymykseeni, ottaako hän osaa heidän teoreettisiin väittelyihinsä, Lenin vastasi: „Yhteiskuntatieteitä pitää tutkia Saksassa. Ranskassa on korkealla luonnon-tutkimus”.

Paul ja Laura Lafargue'n itsemurha sekä Lafargue'n vilpittön kirje¹ kuolemansa edellä tekivät syvän vaikutuksen koko sosialistiseen leiriin.

¹ Se julkaistiin bolševistisen „Zvezda” lehden eräässä joulukuun numerossa.—S. G.

Pari kolme toveria keskusteli Leninin kanssa vartavasten tästä itsemurhasta ja kertoi meille siitä myöhemmin, jo Lafargue'n hautajaisten jälkeen. Keskustellessaan tovereittemme kanssa Lenin oli lausunut seuraavia ajatuksia: sosialisti ei kuulu itselleen, vaan puolueelle. Jos hän pystyy vielä olemaan vaikka jossain suhteessa hyödyksi työväenluokalle, vaikkapa kirjoittamaan artikkelin taikka julisteen, niin hänellä ei ole oikeutta itsemurhaan. Lenin sanoi tässä yhteydessä, ettei pidä unohtaa sitä, että työväenpuolueilla on paljon niukemmin kirjallisia voimia kuin on porvarillisilla puolueilla.

Päivää ennen hautajaisia „L'Humanite” lehdessä julkaistiin ilmoitus, että niiden puolueiden ja järjestöjen edustajain, jotka haluavat pitää puheita Lafargue'n hautajaisissa, on ilmoitettava siitä jo aattopäivänä „L'Humaniten” toimitukseen. Vladimir Iljitš lähti illalla „L'Humaniten” toimitukseen, mutta vasta myöhään yöllä hän pääsi sinne suurella vaivalla jättämään ilmoituksensa, koska kadulle toimituksen eteen oli kokoontunut suuri väkijoukko.

Hautajaispäivänä kymmenet tuhannet ranskalaiset proletarit lähtivät punaisten lippujen liehuessa kulkemaan kahden arkun perässä Père-Lachaisen hautausmaalle, Krematorioon eivät kaikki saattajat mahtuneet, ja hautajaistilaisuus pidettiin avotai-vaan alla, aukeamalla krematorion rakennuksen edessä.

Muutamien puhujain esiinnyttyä Lenin puhui VSDTP:n nimessä, jonka edustajana hän oli Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa. Vladimir Iljitš piti puheensa ranskan kielellä. Tämä lyhyt puhe oli sisältönsä puolesta poikkeuksellisen syvälinen. Hänen ensimmäiset Lafargue'lle omistetut sanansa kuvastivat Venäjän proletariaatin ja sen kärkeijoukon kunnioitusta Lafargue'ta kohtaan, joka oli eräs lahjakkaimpia ja perusteellisimpia marxismin aatteiden levittäjiä.

Vladimir Iljitšin sanoista kaikui suuren vallankumoustaistelijan, tulisieluisen isänmaanystävän ja internationalistin ääni, kun hän sanoi, että marxismin aatteiden lipun alle „on liittynyt yhteen Venäjän työläisten etujoukko, se on antanut järjestyneellä joukkotaistelullaan iskun itsevaltiudelle ja on puolustanut sekä puolustaa nykyäänkin sosialismin asiaa, vallankumouksen asiaa, demokratian asiaa liberaalisen porvariston mistään kavalluksista, häilymisistä ja horjumisista huolimatta”¹. Lausussaan näitä sanoja Lenin ryhdistäytyi huomattavasti, ja koko hänen vartalonsa ilmaisi intoa, hän oli ylpeä Venäjän työväenluokan puolesta.

Aivan kuin juuri eilen lausuttuina kaikuvat Leninin sanat siitä, että Venäjän vallankumous „on pannut alulle demokraattisten

¹ V. I. Lenin, Teokset, 17. osa, 4. ven. painos, s. 269.—Toim.

vallankumousten kauden koko Aasiassa, ja 800 miljoonaa ihmistä ottaa nyt osaa koko sivistyneen maailman demokraattiseen liikkeeseen”¹.

Leninin puheesta ei huokunut hautajaispuheille ominainen alakuloisuus, vaan suuria taisteluja ennustava reippaus.

Nämä historialliset taistelut koittivat entisestäänkin muuttuneemmissa oloissa,— ensimmäisen maailmansodan ollessa kuumimmillaan. Ja nuo taistelut saivat alkunsa Venäjän toisesta vallankumouksesta, jonka tuloa Lenin oli ennustanut kaikkein synkimmän taantumuksen vuosina.

Vuosina 1910—1912 Leninin kaikki toiveet, koko hänen kiihkeä tarmonsa oli suunnattu eteenpäin, läheisimpänä päämääränä Venäjän toinen vallankumous. Sen voittoa helmikuussa 1917 Lenin piti vain ensi askeleena. Tämän voiton ensi päivistä alkaen koko hänen neroutensa, kaikki hänen jättiläismäiset voimansa suuntautuivat eteenpäin, kohti sosialistista vallankumousta, jota hän johti Lokakuussa, jolloin hänen nimensä oli jo koko maailman työläisten huulilla. Ja nykyäänkin, jolloin suuri puolueemme kulkee aivan uudella, Lokakuun luomalla mahtavalla pohjalla varmana kommunismia kohti, me tunnemme ja tiedämme, että Lenin on aina kanssamme.

¹ *V. I. Lenin*, Teokset, 17. osa, 4. ven. painos, s. 270.— *Toim.*

